Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central, judecător Railean Victoria
Dosarul nr. 2ai-25/25 (2-19205015-02-2ai-28012025)

**D E C I Z I E**

16 noiembrie 2026 mun. Chişinău

*Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în materie de insolvabilitate, reorganizare și dizolvare a persoanelor juridice al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru*

În componenţa:
Preşedintelui completului, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorilor Cașcaval Andrei și Bagrin Lucia

examinând, fără citarea părţilor, cererea de apel declarată de lichidatorul ÎS „Staţiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan Vodă” în procedura falimentului, Lupea Victor, împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 27 iunie 2024, în cauza de insolvabilitate la cererea de chemare în judecată depusă de lichidatorul ÎS „Staţiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan Vodă” în procedura falimentului, Lupea Victor, privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, înaintată împotriva pârâților Guvernul Republicii Moldova și Agenția Proprietății Publice,

**C O N S T A T Ă:**

**Circumstanțele cauzei:**

Prin ordinul Agenției „Apele Moldovei” nr. 08 din 9 februarie 2009 a fost creată ÎS „Staţiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan Vodă” (în continuare – Î.S. „STI Ștefan Vodă”), IDNO *****, cu sediul în *****, fiind aprobat și statutul întreprinderii.

Potrivit pct. 15 din statut, capitalul social al întreprinderii (aportul fondatorului) constituie 5 603 638 lei, iar conform pct. 13 din statut, întreprinderea poartă răspundere pentru obligațiile sale cu toate bunurile de care dispune, fondatorul nu poartă răspundere pentru obligațiile întreprinderii, iar întreprinderea nu poartă răspundere pentru obligațiile fondatorului.

Prin efectul Hotărârii Guvernului nr. 902/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice, în redacția Hotărârii Guvernului nr. 806/2018 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului, calitatea de fondator al ÎS „STI Ștefan Vodă” a fost preluată de Agenția Proprietății Publice (în continuare – APP).

La 27 decembrie 2019, creditorul Purcăreanu Ion a depus cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate față de ÎS „STI Ștefan Vodă”.

Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 26 februarie 2020 (dosarul nr. 2i-19/19), a fost constatată incapacitatea de plată a debitorului ÎS „STI Ștefan Vodă” și intentat procesul de insolvabilitate, în calitate de administrator al insolvabilității fiind desemnat administratorul autorizat Lupea Victor.

Prin încheierea instanței de insolvabilitate din 2 iulie 2020, la cererea APP, în calitate de reprezentant al debitorului în procedura de insolvabilitate a fost desemnată Chilaru Natalia, șefa direcției relații funciare și bunuri imobile a APP.

Prin încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 20 ianuarie 2021, față de ÎS „STI Ștefan Vodă” a fost intentată procedura falimentului, în calitate de lichidator fiind desemnat administratorul autorizat Lupea Victor.

La 14 noiembrie 2023, lichidatorul ÎS „STI Ștefan Vodă” în procedura falimentului, Lupea Victor, a depus în instanța de insolvabilitate cerere de chemare în judecată împotriva Guvernului Republicii Moldova și a Agenției Proprietății Publice privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, solicitând admiterea integrală a acțiunii, atragerea la răspundere patrimonială subsidiară a organelor de conducere ale debitorului în persoana Guvernului Republicii Moldova și a APP, precum și încasarea, în mod solidar, de la pârâți, în beneficiul masei debitoare, a datoriei debitorului față de creditorii validați în sumă de 5 251 113,93 lei.

În motivarea cererii, reclamantul a invocat că în perioada anilor 2011–2013 ÎS „STI Ștefan Vodă” a încheiat cu Ministerul Mediului contracte de donație în cadrul proiectului „Reparația digului de protecție în s. Palanca”, la implementarea căruia Curtea de Conturi, prin Hotărârea nr. 59 din 25 noiembrie 2013, a constatat multiple încălcări, iar ulterior antreprenorul SRL „Aqua Prut” a obținut în instanță încasarea de la întreprindere a sumei de 1 205 981 lei (documentul executoriu nr. ***** din 15 aprilie 2016).

Începând cu 3 noiembrie 2017, conturile bancare ale întreprinderii au fost sechestrate, mijloacele financiare fiind încasate forțat de executorii judecătorești, ceea ce a determinat imposibilitatea achitării salariilor, a plăților către furnizori și buget; salariații au obținut cel puțin 33 de hotărâri judecătorești de încasare a salariilor restante și a prejudiciilor în sumă de 1 871 155,64 lei, iar în anii 2016, 2017 și 2018 întreprinderea a înregistrat pierderi nete în mărime de 1 059 207 lei, 1 838 703 lei și, respectiv, 752 908 lei.

Potrivit reclamantului, începând cu anul 2016 ÎS „STI Ștefan Vodă” a devenit insolvabilă, fiind în incapacitate de plată, iar spre finele anului 2018 înregistra datorii de peste 5 000 000 lei.

Reclamantul a susținut că APP, deși informată de administratorul interimar despre situația financiară dificilă (demersul din 20 august 2019, scrisoarea APP nr. ***** din 11 octombrie 2019), a tergiversat soluționarea cererii de casare a mijloacelor fixe aprobate de consiliul de administrație la 3 iunie 2019, comunicând prin scrisoarea nr. ***** din 3

ianuarie 2020 suspendarea examinării acesteia, și, totodată, a promovat adoptarea Hotărârilor Guvernului nr. 439 din 11 septembrie 2019, nr. 456 din 1 iulie 2020 și nr. 561 din 27 iulie 2022, prin care o parte din sistemele de irigare au fost transmise din gestiunea întreprinderii în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”, ulterior în folosința asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații.

Ca efect, întreprinderea a rămas fără surse de venit, iar costurile concedierii personalului au rămas în sarcina acesteia.

De asemenea, reclamantul a invocat că APP a manifestat poziții contradictorii cu privire la includerea bunurilor întreprinderii în masa debitoare: deși prin scrisorile nr. ***** din 19 august 2020 și nr. ***** din 29 decembrie 2020 a acceptat includerea anumitor bunuri în masa debitoare, prin scrisoarea nr. ***** din 8 aprilie 2021 a solicitat stoparea extracției și vânzării țevilor și altor bunuri, iar prin scrisorile nr. ***** din 17 februarie 2022, nr. ***** din 26 septembrie 2022 și nr. ***** din 2 februarie 2023 a invocat apartenența bunurilor la domeniul public al statului, în temeiul art. 9 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice, și a solicitat excluderea de pe ordinea de zi a adunării creditorilor a chestiunii valorificării acestora.

În drept, reclamantul a invocat temeiurile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. a), e), f), h) și i) din Legea insolvabilității nr. 149/2012, susținând că:

-adoptarea hotărârilor de Guvern menționate constituie folosirea bunurilor debitorului în interes personal, în scopul decapitalizării întreprinderii;

-în evidența contabilă toate bunurile au fost reflectate ca proprietate a întreprinderii, iar dacă acestea aparțin domeniului public, evidența contabilă a fost ținută contrar legii, cu reflectarea fictivă a patrimoniului, pârâții neajustând actele contabile și de constituire la prevederile legale;

-pârâții, cunoscând starea de incapacitate de plată existentă din anul 2016, nu au asigurat depunerea cererii introductive și au dispus continuarea activității;

- a avut loc transmiterea gratuită a sistemelor de irigare către asociații private, concomitent cu blocarea valorificării bunurilor în procedura falimentului ce constituie fapte comise cu intenție, care au cauzat insolvabilitatea debitorului.

Totodată, a susținut că statul, în persoana pârâților, are opțiunea fie de a stinge obligațiile întreprinderii, fie de a accepta urmărirea bunurilor acesteia în cadrul procesului de insolvabilitate.

**Poziţia instanţei de fond:**

Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 27 iunie 2024, cererea lichidatorului ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan Vodă” în procedura falimentului - Lupea Victor, cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvabil – Guvernul Republicii Moldova și Agenția Proprietății Publice, a fost respinsă ca neîntemeiată.

S-a încasat de la ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan Vodă” în procedura falimentului, în beneficiul statului, taxa de stat în sumă de 118 061 lei cu achitarea acesteia nu mai târziu de 6 luni din data adoptării hotărârii.

Prin încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 27 iunie 2024 s-a corectat greșeala admisă în dispozitivul hotarîrii Judecătoriei Căușeni (sediul Central), din 27.06.2024 la cererea lichidatorului ÎS ”Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan Vodă” în procedura falimentului – Victor Lupea cu privire la atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvabil, Guvernul Republicii Moldova și Agenția Proprietății Publice, indicînd corect suma taxei de stat ce urmează a fi încasată de la reclamant în cuantum de **50 000 (cincizeci) mii lei** și nu 118 0 61 (una sută optsprezece mii șaizeci și unu) lei 13 (treisprezece) bani, cum este indicat.

**Termenul de declarare a apelului:**

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 8 iulie 2024, lichidatorului ÎS „STI Ștefan Vodă” în procedura falimentului, Lupea Victor, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 27 iunie 2024.

Conform art. 8 alin. (1) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărârile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu apel în termen de 15 zile de la data pronunțării dispozitivului, cu excepțiile prevăzute în prezenta lege.

Din actele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunțat la 27 iunie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 8 iulie 2024, ulterior hotărârea motivată a fost recepționată de către apelant la 22 ianuarie 2025, iar cererea de apel motivată a fost înregistrată la 5 februarie 2025.

Prin urmare, apelul declarat de ÎS „STI Ștefan Vodă” în procedura falimentului, prin intermediul lichidatorului Lupea Victor, împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 27 iunie 2024, se consideră depus în termen.

**Solicitarea apelantului:**

În motivarea cererii de apel, lichidatorul Lupea Victor a reiterat că, începând cu anul 2016, ÎS „STI Ștefan Vodă” se afla în incapacitate de plată, conturile și bunurile sale fiind sechestrate în baza documentului executoriu nr. ***** din 15 aprilie 2016, iar Guvernul și APP, în calitate de fondatori și organe de conducere, cunoscând situația, nu au întreprins nimic pentru atenuarea acesteia. Situațiile financiare aprobate de fondator confirmă pierderi anuale semnificative, culminând cu intentarea procesului de insolvabilitate în anul 2020.

Cu referire la temeiul prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. a) din Legea insolvabilității, apelantul a susținut că prin Hotărârile Guvernului nr. 439/2019, nr. 456/2020 și nr. 561/2022 activele întreprinderii au fost transferate în folosință gratuită către terți, fără acordul administratorului insolvabilității, fără autorizarea instanței de insolvabilitate și fără o compensație echitabilă, în timpul procesului de insolvabilitate, contrar art. 74 și art. 75 din

Legea insolvabilității, iar dacă bunurile ar fi fost valorificate, creanțele creditorilor ar fi putut fi acoperite integral.

Apelantul a invocat că în evidența contabilă toate bunurile sunt înregistrate ca proprietate a întreprinderii, iar potrivit art. 3 alin. (1) din Legea nr. 246/2017 bunurile depuse ca aport în capitalul social și cele obținute din activitate aparțin întreprinderii cu drept de proprietate.

În acest sens, lichidatorul a accentuat că Guvernul și APP nu au adus actele de constituire în concordanță cu legea, în termenul prevăzut de art. 19 alin. (2) din Legea nr. 246/2017, deși aprobau anual rapoartele financiare, ulterior schimbându-și radical poziția și susținând că bunurile aparțin domeniului public, contrar principiului bunei-credințe.

Ca probă nouă, apelantul a prezentat Raportul privind rezultatele inspectării financiare tematice efectuate la ÎS „STI Ștefan Vodă” din 8 august 2024, întocmit de Inspectoratul Control Financiar de Stat, susținând că acesta confirmă ținerea ilegală a evidenței contabile și că nu a putut fi prezentat în prima instanță, controlul fiind efectuat după pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Cu referire la temeiurile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. f) și h) din Legea insolvabilității, apelantul a susținut că, în loc să inițieze procedura de insolvabilitate, pârâții au menținut artificial activitatea întreprinderii, datoriile acesteia crescând în perioada 2016–2019 până la suma de 5 251 113,93 lei, deși au fost notificați în mod repetat despre situația economică precară, iar potrivit art. 6 și art. 7 alin. (2) lit. k) din Legea nr. 246/2017 fondatorul avea obligația să aprecieze activitatea economico-financiară a întreprinderii, să dea indicații obligatorii celorlalte organe de conducere ori, după caz, să decidă asupra depunerii cererii introductive.

În susținerea poziției sale, apelantul a susținut că pârâții au comis cu intenție fapte care au contribuit la menținerea stării de insolvabilitate, prin transferul ilegal de bunuri, refuzul de a recunoaște apartenența activelor la masa debitoare, în condițiile în care activele întreprinderii aveau, potrivit situațiilor financiare din anul 2020, o valoare contabilă de 74 326 264 lei, precum și prin refuzul de a aloca mijloace financiare pentru satisfacerea creanțelor validate, deși prin hotărârea de intentare a procesului organele de conducere ale debitorului au fost suspendate.

Totodată, apelantul a invocat că instanța de fond a încălcat principiul egalității armelor și nu a analizat probele esențiale, inclusiv situațiile financiare și Raportul Inspecției Financiare, și s-a limitat la preluarea argumentelor pârâților, aplicând greșit art. 248 din Legea insolvabilității, art. 179 alin. (3) și art. 284 din Codul civil (în redacția în vigoare la data fondării întreprinderii), precum și Legea nr. 246/2017.

Suplimentar la cele invocate, ***la 13 mai 2025, apelantul a depus cerere privind completarea cererii de apel*** prin care a susținut că APP este autoritate administrativă din subordinea Guvernului, motiv pentru care Guvernul rămâne responsabil, cel puțin în

subsidiar, pentru acțiunile și inacțiunile acesteia și că interesul public invocat nu a fost demonstrat și nu exonerează autoritățile de obligația despăgubirii prealabile.

A accentuat instanței de apel că potrivit Studiului de diagnosticare a infrastructurii de irigare din 14 martie 2018 marea majoritate a sistemelor de irigare nu pot servi pentru exploatare ulterioară și că transmiterea în comodat a bunurilor către asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații, fără trecerea lor din domeniul public în domeniul privat, denotă aplicarea unor standarde duble.

În completare, de asemenea s-a expus lichidatorul și aupra referinței depuse de Guvern și a reiterat că activele de 68 722 626 lei, care depășesc capitalul social, sunt bunuri obținute din activitatea întreprinderii, asupra cărora fondatorul nu poate pretinde drepturi, iar APP a recunoscut prin scrisoarea nr. ***** din 19 septembrie 2023 că nu deține documente care să ateste întinderea patrimoniului entității.

**Poziția intimaților pe marginea apelului:**

La 22 aprilie 2025, Guvernul Republicii Moldova a depus referință, solicitând respingerea cererii de apel și în acest sens a invocat că obligația depunerii cererii introductive este stabilită de art. 14 alin. (3) din Legea insolvabilității și nu poate fi atribuită Guvernului, al cărui rol este stabilit de Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, funcțiile de fondator al întreprinderilor de stat fiind exercitate de APP, potrivit pct. 6 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 902/2017.

A comunicat că starea de insolvabilitate se datorează conduitei administratorului, care răspunde potrivit art. 185–193 Cod civil și că însuși Raportul Inspectoratului Control Financiar de Stat din 8 august 2024 indică persoanele responsabile de ținerea contabilității – lichidatorul și contabilul-șef al întreprinderii.

Potrivit poziției Guvernului, bunurile despre care comunică apelantul au fost transmise, nu înstrăinate, iar Guvernul, ca autoritate publică, acționează exclusiv în interes public, proiectele hotărârilor fiind elaborate de Agenția Proprietății Publice la solicitarea ministerului de resort și a Agenției „Apele Moldovei”, cu respectarea procedurii de transparență decizională.

Mai mult ca atît, executivul a indicat că sistemele de irigare și desecare țin de domeniul public al statului, iar hotărârile prin care au fost transmise bunurile în folosința terților - nu au fost contestate în contencios administrativ.

Agenția Proprietății Publice, fiind notificată despre posibilitatea de expunere a poziției sale asupra cererii de apel, nu a beneficiat de dreptul său.

**Aprecierea instanţei de apel:**

*Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, în completarea acesteia, în referințe și obiecții, precum și a materialelor din dosar, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios*

*administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru consideră apelul neîntemeiat şi care urmează a fi respins, din următoarele motive.*

Conform prevederilor ***art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității nr.149 din 29 iunie 2012***, procesul de insolvabilitate se desfăşoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă şi cu cele ale prezentei legi.

În virtutea ***art. 8 alin. (6) din Legea insolvabilității***, cererile de apel se examinează în procedură scrisă, în condiţiile examinării cauzei în primă instanţă. Instanţa de apel poate dispune citarea participanţilor la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar. Cererile de apel şi de recurs se examinează în modul prevăzut de Codul de procedură civilă, cu excepţiile stabilite în prezenta lege.

În acord cu prevederile ***art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă***, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

În temeiul ***art. 373 alin. (1), (2), (3) din Codul de procedură civilă***, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţa de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

*Colegiul judiciar, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe în raport cu prevederile art. 238–241 din Codul de procedură civilă, constată că instanţa de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidat circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile instanţei de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.*

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea García Ruiz contra Spaniei (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, § 26; Moreira Ferreira contra Portugaliei (nr. 2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, § 84).

Cu privire la proba nouă prezentată în instanța de apel, Colegiul judiciar reține că, potrivit art. 372 alin. (1) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt în drept să prezinte în instanța de apel noi probe dacă acestea respectă condițiile prevăzute de art. $119^1$ alin. (2) din același cod.

Întrucât Raportul privind rezultatele inspectării financiare tematice efectuate la ÎS „STI Ștefan Vodă” a fost întocmit la 8 august 2024, adică după pronunțarea hotărârii primei

instanțe, apelantul s-a aflat în imposibilitate obiectivă de a-l prezenta până la încheierea dezbaterilor în fond.

Prin urmare, Colegiul judiciar admite proba nouă și o va aprecia în coroborare cu celelalte probe din dosar, potrivit art. 130 din Codul de procedură civilă.

În același timp, Colegiul judiciar statuează că solicitarea apelantului privind „constatarea încălcării art. 6 și a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție" nu a fost formulată în cererea de chemare în judecată și nu a constituit obiect al examinării în prima instanță.

Or, potrivit art. 372 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate pretenții noi. Prin urmare, această solicitare nu poate fi examinată ca pretenție de sine stătătoare, argumentele apelantului întemeiate pe prevederile Convenției urmând a fi analizate doar ca argumente în susținerea acțiunii privind atragerea la răspundere subsidiară.

Colegiul judiciar, în susținerea decizie asupra cererii de apel, invederează că potrivit prevederilor ***art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, în redacția în vigoare la data depunerii cererii de chemare în judecată (14 noiembrie 2023)***, dacă în cadrul procesului sunt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariţia stării de insolvabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolvabilităţii/lichidatorului instanţa de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere şi/sau de supraveghere, precum şi de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acţiuni:

a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal;

b) desfăşurarea unei activităţi comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului;

c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului şi/sau deturnarea (ascunderea) unei părţi din activul debitorului;

d) procurarea de fonduri pentru debitor la preţuri exagerate;

e) ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire;

f) dispunerea continuării unei activităţi a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată;

g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăţilor, de a se plăti cu preferinţă unui creditor în dauna celorlalţi creditori;

h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14;

i) comiterea cu intenţie a altor fapte care au cauzat insolvabilitatea debitorului.

În conformitate cu ***art. 247 alin. (1) din Legea insolvabilității***, în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi*: debitorul persoană fizică ce desfăşoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei ţărăneşti (de fermier), administratorii societăţilor comerciale, membrii*

*organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii şi membrii comisiilor de lichidare, contabilii*.

Potrivit ***alin. (2) al aceluiași articol***, prevederile alin. (1) se aplică persoanelor care deţineau funcţiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum şi celor care au deţinut aceste funcţii pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

În acord cu ***art. 15 alin. (1) din Legea insolvabilităţii***, în cazul insolvabilităţii debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicaţii obligatorii pentru debitor ori care pot influenţa în alt mod acţiunile debitorului (insolvabilitate intenţionată), aceştia poartă răspundere subsidiară solidară faţă de creditori în măsura în care bunurile debitorului sunt insuficiente pentru executarea creanţelor creditorilor.

Colegiul judiciar notează că răspunderea membrilor organelor de conducere ale debitorului reprezintă o formă specială a răspunderii civile delictuale, care constituie o excepție de la regula consacrată de art. 184 alin. (2) din Codul civil, potrivit căreia membrul persoanei juridice nu răspunde pentru obligațiile persoanei juridice, iar persoana juridică nu răspunde pentru obligațiile membrului, cu excepțiile stabilite de lege sau de actul de constituire.

Fiind o derogare de la regula generală, răspunderea subsidiară este de strictă în interpretare și aplicare.

Din conținutul ***art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilităţii*** reiese că, pentru ca o persoană să fie atrasă la răspundere subsidiară, urmează a fi stabilită comiterea de către aceasta a uneia dintre faptele prevăzute expres de lege și probat faptul că anume această faptă a cauzat insolvabilitatea debitorului.

Membrii organelor de conducere nu răspund pentru o simplă incapacitate managerială, ci pentru săvârșirea unor fapte cu caracter ilicit, iar legătura de cauzalitate urmează a fi stabilită în sensul că insolvabilitatea se datorează anume acţiunilor acestora şi nu altor circumstanţe.

Totodată, ***potrivit art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă***, sarcina probei acestor împrejurări revine reclamantului.

Colegiul judiciar, examinând cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în limitele motivelor invocate în cererea de apel, reține următoarele.

Cu privire la calitatea pârâților de subiecți ai răspunderii subsidiare, Colegiul judiciar statuează că, potrivit ***art. 6 alin. (1) din Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală***, organele de conducere ale întreprinderii de stat sunt fondatorul, consiliul de administrație, administratorul organ executiv și comisia de cenzori.

În cauză, funcțiile de fondator al ÎS „STI Ștefan Vodă” sunt exercitate, începând cu anul 2018, de Agenția Proprietății Publice, care, potrivit pct. 6 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 902/2017, exercită în numele Guvernului funcțiile de fondator al

întreprinderilor de stat, în modul stabilit și în limitele competențelor atribuite de cadrul normativ.

Guvernul Republicii Moldova nu figurează printre organele de conducere ale debitorului, iar simpla subordonare ierarhică a Agenției Proprietății Publice față de Guvern, invocată de apelant, nu transformă Guvernul în membru al organelor de conducere ale întreprinderii de stat și nici nu instituie o răspundere a acestuia pentru faptele autorității subordonate.

Urmare a celor relate, Colegiul judiciar reține, că art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității permite atragerea la răspundere și a „oricărei alte persoane" care a cauzat insolvabilitatea debitorului.

*Prin urmare, instanța atrage atenție primordial la faptul că determinant pentru soluționarea cauzei nu este doar calitatea pârâților, ci, în special, dovedirea faptului că aceștia, prin acțiunile imputate, au cauzat insolvabilitatea ÎS „STI Ștefan Vodă".*

Colegiul judiciar, consideră oportun a reitera că însuși apelantul a susținut că ÎS „STI Ștefan Vodă" a devenit insolvabilă începând cu anul 2016, fiind în incapacitate de plată, deoarece nu dispunea de mijloacele financiare necesare pentru achitarea creanței de 1 205 981 lei, ce rezulta din documentul executoriu nr. ***** din 15 aprilie 2016 emis în beneficiul SRL „Aqua Prut".

De asemenea, la 3 noiembrie 2017 conturile bancare ale întreprinderii au fost sechestrate iar în perioada 2016–2018 întreprinderea a înregistrat pierderi nete - salariații au obținut cel puțin 33 de hotărâri judecătorești de încasare a salariilor restante.

Astfel, instanța constată că, potrivit propriilor susțineri ale apelantului, cauzele care au generat incapacitatea de plată a debitorului țin de obligațiile asumate de întreprindere în cadrul proiectului de reparație a digului din s. Palanca, de executarea silită declanșată de creditorul SRL „Aqua Prut" și de neachitarea salariilor – raporturi juridice în care întreprinderea a acționat prin organul său executiv și nu a fost influiențat în nici un mod de Agenția Proprietății Publice și Guvern.

Subsecvent, instanța de apel identifică că faptele imputate pârâților:

*-adoptarea Hotărârilor Guvernului nr. 439 din 11 septembrie 2019, nr. 456 din 1 iulie 2020 și nr. 561 din 27 iulie 2022;*

*-poziția Agenției Proprietății Publice privind casarea mijloacelor fixe (3 ianuarie 2020);*

*-poziția exprimată în perioada 2020–2023 cu privire la includerea bunurilor în masa debitoare* – sunt ulterioare cu mai mulți ani survenirii stării de insolvabilitate, astfel cum a fost indicată de apelant, iar majoritatea acestora sunt ulterioare chiar intentării procesului de insolvabilitate la 26 februarie 2020.

Mai mult, din conținutul Raportului Inspecției Financiare prezentat de apelant rezultă că transmiterea efectivă a bunurilor în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 439/2019 a avut loc

prin actul de transmitere nr. 11/14 din 27 martie 2020, adică după intentarea procesului de insolvabilitate.

Corespunzător, Colegiul remarcă că ***o faptă săvârșită după apariția stării de insolvabilitate nu poate să fi cauzat această stare, iar art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității condiționează răspunderea subsidiară anume de cauzarea insolvabilității debitorului.***

Colegiul judiciar subliniază că apelantul nu a prezentat o analiză a situației economico-financiare a debitorului care să demonstreze că acțiunile pârâților au fost cauza apariției sau a agravării stării de insolvabilitate, limitându-se la afirmații generale.

Cît privește argumentul invocat de către apelant că intimații au beneficiat de careva beneficii în interes personal, Colegiul judiciar statuează că apelantul nu a demonstrat existența vreunui interes personal al pârâților/intimaților reieșind din faptul că Hotărârile Guvernului nr. 439/2019, nr. 456/2020 și nr. 561/2022 au fost adoptate de autoritatea publică în exercitarea atribuțiilor sale și au avut ca obiect transmiterea unor sisteme de irigare din gestiunea întreprinderii în gestiunea Agenției „Apele Moldovei” și, ulterior, în folosința asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații, în scopul declarat de ameliorare a situației în domeniul hidroameliorației.

Este determinat incontestabil că nici Guvernul, nici Agenția Proprietății Publice nu au dobândit bunurile respective în folosul propriu și nici nu au obținut vreun avantaj patrimonial din transmiterea acestora.

Faptul că apelantul consideră aceste acte administrative ca fiind abuzive nu echivalează cu folosirea bunurilor debitorului „în interes personal”, în sensul normei citate.

Totodată, Colegiul judiciar reține că hotărârile de Guvern menționate nu au fost contestate și anulate în ordinea contenciosului administrativ, potrivit art. 20 din Codul administrativ, astfel că acestea își produc efectele juridice, iar verificarea legalității lor nu poate fi realizată pe cale incidentală, în cadrul acțiunii privind atragerea la răspundere subsidiară.

Pe cale de consecință, argumentele apelantului privind încălcarea art. 74 și art. 75 din Legea insolvabilității prin transmiterea bunurilor după intentarea procesului nu pot constitui temei pentru angajarea răspunderii subsidiare, eventualele încălcări ale regimului masei debitoare urmând a fi valorificate prin mijloacele procedurale specifice, prevăzute de Legea insolvabilității și de Codul administrativ.

Cu privire la temeiul prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității – *ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii*, Colegiul judiciar statuează că obligația de a ține contabilitatea revine entității, prin intermediul persoanei care o conduce și al persoanei responsabile de ținerea contabilității.

La caz, conducerea activității curente a revenit administratorului, în calitate de organ executiv, iar atribuția fondatorului de a aprecia activitatea consiliului de administrație și a

administratorului în baza dării de seamă anuale, nu îl transformă pe acesta în persoană care ține contabilitatea întreprinderii.

Chiar și în accepțiunea în care contabilitatea era ținută de Guvern prin intermediul Agenției Proprietății Publice, Colegiul judiciar reține, că apelantul nu a demonstrat în ce mod modalitatea de reflectare a bunurilor în evidența contabilă a cauzat insolvabilitatea debitorului, în condițiile în care, potrivit propriilor susțineri, aceasta a survenit în anul 2016, ca urmare a executării silite a creanțelor SRL „Aqua Prut" și a restanțelor salariale.

*Apreciind Raportul Inspectoratului Control Financiar de Stat din 8 august 2024, în coroborare cu celelalte probe, Colegiul judiciar constată că acesta nu confirmă argumentele apelantului*.

Instanța de apel, relatează, că inspectarea a avut ca obiect corectitudinea gestionării patrimoniului întreprinderii pentru perioada 1 ianuarie 2022 – 31 decembrie 2023, adică pentru o perioadă ulterioară intentării procedurii falimentului, în care întreprinderea a fost condusă de lichidator, iar în calitate de persoane cu drept de semnătură și responsabile de ținerea contabilității *raportul indică lichidatorul Lupea Victor și contabilul-șef al întreprinderii*.

Totodată, cele relatate în cererea de apel privind cauzele rezultatelor financiare negative, rolul hotărârilor de Guvern și pozițiile Agenției Proprietății Publice cu privire la masa debitoare reproduc poziția procesuală a apelantului și nu reprezintă constatări de sine stătătoare ale organului de control.

Raportul menționează, de altfel, că, ***potrivit statutului, patrimoniul întreprinderii aparține în totalitate statului, iar faptul că statutul nu a fost ajustat la cadrul normativ în vigoare nu demonstrează, prin sine, o faptă ilicită care să fi cauzat insolvabilitatea debitorului***.

Cît privește argumentul lichidatorului cu privire la aplicabilitate a condiției - *dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată*, Colegiul judiciar statuează că apelantul nu a prezentat nici un act sau decizie emisă de autoritățile pârâte, prin care aceștia să fi dispus continuarea activității întreprinderii aflate în incapacitate de plată.

Procesul-verbal al ședinței consiliului de administrație din 3 iunie 2019, prin care a fost aprobată darea de seamă pentru anul 2018 și acceptată casarea mijloacelor fixe, precum și demersurile administratorului adresate Agenției Proprietății Publice la 20 august 2019 și la 3 septembrie 2019, demonstrează cel mult faptul că fondatorul a fost informat despre situația financiară dificilă a întreprinderii, însă nu atestă dispunerea de către acesta a continuării activității.

Cunoașterea situației financiare a întreprinderii nu este echivalentă cu fapta prevăzută de lit. f), din Legea insolvabilității care presupune o acțiune concretă de dispunere sau obligativitatea de a acționa în vederea stingerii datoriei întreprinderii de către fondator.

Cu privire la temeiul prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității – *nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate*, instanța statuează că potrivit art. 14 alin. (1) și (3) din Legea insolvabilității, obligația de a depune cererea introductivă revine debitorului, care este obligat să o depună imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor prevăzute de lege.

În corespundere cu art. 13 alin. (2) din aceeași lege, dreptul de a depune cerere introductivă în numele debitorului care nu este persoană fizică îl au organul executiv, persoana care, în conformitate cu legislaţia în vigoare, deţine dreptul de reprezentare a debitorului, asociaţii cu răspundere nelimitată şi lichidatorii debitorului.

Fondatorul întreprinderii de stat nu se încadrează în niciuna dintre aceste categorii, iar Guvernul, cu atât mai mult, nu deține dreptul de reprezentare a debitorului.

Prin urmare, pentru angajarea răspunderii în temeiul art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității, era esențială stabilirea momentului exact al apariției incapacității de plată, a datei expirării termenului de 30 de zile și a obligațiilor apărute ulterior acestei date.

Apelantul s-a limitat la a indica, în mod generic, „anul 2016”, fără a stabili data concretă a survenirii temeiului de depunere a cererii introductive și fără a individualiza obligațiile apărute după expirarea termenului legal, solicitând încasarea întregii sume a creanțelor validate, de 5 251 113,93 lei, inclusiv a celor apărute anterior.

Colegiul judiciar statuează că norma prevăzută de art. 248 alin. (1) lit. i) din Legea insolvabilității – *comiterea cu intenție a altor fapte care au cauzat insolvabilitatea debitorului*, impune dovedirea cumulativă a intenției și a faptului că fapta a cauzat insolvabilitatea.

Pentru considerentele expuse supra, faptele imputate pârâților sunt ulterioare survenirii stării de insolvabilitate, iar apelantul nu a prezentat nicio probă din care să rezulte intenția pârâților de a cauza insolvabilitatea debitorului.

Mai mult ca atît, refuzul pârâților de a aloca mijloace financiare pentru satisfacerea creanțelor validate nu poate fi calificat drept faptă ilicită, în condițiile în care, potrivit pct. 13 din statut și art. 184 alin. (2) din Codul civil, fondatorul nu poartă răspundere pentru obligațiile întreprinderii, iar legea nu instituie în sarcina acestuia vreo obligație de a acoperi datoriile întreprinderii de stat.

Cu privire la argumentele apelantului referitoare la regimul juridic al bunurilor întreprinderii și la blocarea valorificării masei debitoare, Colegiul judiciar statuează că sistemele de irigare și desecare și alte construcții hidrotehnice proprietate publică a statului țin de domeniul public al statului. Determinarea apartenenței fiecărui bun la masa debitoare ține de procedura de delimitare a proprietății publice și de mijloacele procedurale prevăzute de Legea insolvabilității și de legislația contenciosului administrativ, nu de acțiunea privind atragerea la răspundere subsidiară.

De altfel, apelantul însuși a indicat că litigiul privind obligarea Agenției Proprietății Publice de a prezenta actele de delimitare se află pe rolul instanțelor de judecată.

Cu privire la pretinsele încălcări procedurale ale primei instanțe, Colegiul judiciar statuează că acestea nu-și găsesc confirmare. Instanța de fond a examinat cauza cu participarea lichidatorului, iar pârâții și-au expus poziția prin referințe, solicitând examinarea cauzei în lipsa lor, astfel încât principiul egalității armelor nu a fost încălcat.

Prima instanță a reținut și analizat înscrisurile prezentate de reclamant, inclusiv situațiile financiare, actele executorului judecătoresc, procesul-verbal al consiliului de administrație și corespondența cu APP, ajungând la concluzia motivată că acestea nu dovedesc faptele imputate pârâților.

Având în vedere lipsa faptelor ilicite imputate pârâților, lipsa legăturii de cauzalitate dintre conduita acestora și starea de insolvabilitate a debitorului, precum și neîntrunirea condițiilor speciale prevăzute de art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, Colegiul judiciar conchide că apelul urmează a fi respins.

În continuare, Colegiul judiciar apreciază că motivele invocate de apelant sunt neîntemeiate și au un caracter preponderent formal, întrucât, în esență, reprezintă o reiterare a argumentelor expuse în fața instanței de fond, fără a aduce elemente noi de fapt sau de drept care să conducă la o altă soluție.

În conformitate cu art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat, taxa de timbru și cheltuielile de judecare a cauzei.

La depunerea cererii de apel pe marginea hotărârii Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 27 iunie 2024, lichidatorul ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan Vodă” în proces de insolvabilitate, Lupea Victor, nu a achitat taxa de stat, în temeiul prevederilor art. 86 alin. (2) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora persoanele juridice declarate în stare de insolvabilitate, la introducerea în instanţa de judecată a acţiunilor de urmărire a creanţelor debitoare, de anulare a actelor juridice fictive sau frauduloase, a garanţiilor acordate, a tranzacţiilor încheiate şi a actelor de transfer de proprietate, precum şi la atacarea hotărîrilor judecătoreşti adoptate pe marginea acestor litigii, plătesc taxa de stat și taxa de timbru după examinarea cauzei, dar nu mai tîrziu de 6 luni din data adoptării de către instanţa de judecată a hotărârii.

În conformitate cu art. 98 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în caz de respingere a acţiunii, cheltuielile de judecare a cauzei suportate de instanţă, precum şi taxa de stat, se încasează la buget de la reclamant dacă acesta nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată. În acest caz, taxa de timbru se încasează în contul instanței judecătorești de la reclamant, dacă reclamantul nu este scutit de plata acesteia.

Dată fiind soluția privind respingerea cererii de apel și amânarea plății taxei de stat la depunerea cererii de apel, Colegiul judiciar consideră necesar de a încasa în termen de până la 6 luni de la data adoptării prezentei hotărâri, din contul ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan Vodă” în procedura falimentului, în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 42 500 (patruzeci și două mii cinci sute) lei.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. 389, art. 390 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

**D E C I D E :**

Se respinge cererea de apel declarată de lichidatorul ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan Vodă” în procedura falimentului, Lupea Victor.

Se menține hotărârea Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 27 iunie 2024, în cauza de insolvabilitate la cererea de chemare în judecată depusă de lichidatorul ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan Vodă” în procedura falimentului, Lupea Victor, privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, înaintată împotriva pârâților Guvernul Republicii Moldova și Agenția Proprietății Publice.

Se încasează de la ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan Vodă” în procedura falimentului, în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 42 500 (patruzeci și două mii cinci sute) lei, care urmează să fie achitată nu mai târziu de 6 luni din data adoptării prezentei decizii.

Decizia nu se supune recursului, este definitivă și irevocabilă de la pronunțare.

Președintele completului,
Judecător Sîrbu Victoria

Judecătorii: Cașcaval Andrei

Bagrin Lucia